

ZVEZDE *LES ÉTOILES*

SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ
AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE

Ljubljana, **20. 6. – 3. 9. 2023**

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2023 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič. / *The Honorary Patron of the 2023 Ljubljana Festival is the Mayor of the City of Ljubljana, Mr Zoran Jankovič.*

Četrtek, 20. julij 2023, ob 21.00
Thursday, 20 July 2023, at 9.00 pm
Poletno gledališče Križank / Križanke Summer Theatre

ZVEZDE / LES ÉTOILES

Mednarodna plesna gala predstava *International Dance Gala*

Umetniški vodja in producent / *Artistic Director and producer:*

DANIELE CIPRIANI

Program / *Programme:*

R. Domínguez: Racheo (zapateado)*

Koreograf / *Choreographer:* **Sergio Bernal**

Zasedba / *Cast:*

Sergio Bernal (nekdanji član ansambla Državnega baleta Španije, zdaj Balet Sergia Bernala / *former member of Ballet Nacional de España ensemble, now Sergio Bernal Ballet*)

F. Hérold: Odlomek iz baleta Navihanka / *Excerpt from Le fille mal gardée*

Koreografinja / *Choreographer:* **Alicia Alonso**

Zasedba / *Cast:*

Alessandro Frola (Balet Johna Neumeierja iz Hamburga / *Hamburg Ballet John Neumeier*)

Paula Iniesta (Balet Johna Neumeierja iz Hamburga / *Hamburg Ballet John Neumeier*)

C. Saint-Saëns: Umirajoči labod iz Živalskega karnevala / *Dying swan from Carnival of the Animals*

Koreograf / *Choreographer:* **Mihail Fokine**

Zasedba / *Cast:*

Ljudmila Konovalova (Dunajski državni balet / *Vienna State Ballet*)

R. Drigo: Odlomek iz baleta Talisman / *Excerpt from The Talisman*

Koreograf / *Choreographer:* **Marius Petipa**

Zasedba / *Cast:*

Rachele Buriassi (Veliki kanadski balet iz Montreala / *Les Grands Ballets Canadiens*)

Esnel Ramos (Veliki kanadski balet iz Montreala, prej Kubanski nacionalni balet / *Les Grands Ballets Canadiens, former member of Cuban National Ballet ensemble*)

C. Saint-Saëns: Labod iz Živalskega karnevala / *Swan from Carnival of the Animals*

Koreograf / *Choreographer:* **Ricardo Cue**

Zasedba / *Cast:*

Sergio Bernal (nekdanji član ansambla Državnega baleta Španije, zdaj Balet Sergia Bernala / *former member of Ballet Nacional de España ensemble, now Sergio Bernal Ballet*)

Giulietta*

Glasba / Music: **P. I. Čajkovski:** Uvertura-fantazija iz baleta Romeo in Julija / *Overture-fantasy from ballet Romeo and Juliet*

Koreografa / *Choreographers:* **Sasha Riva, Simone Repele**

Kostumografinja / *Costume designer:* **Anna Biagiotti**

Scenograf / *Set designer:* **Michele Della Cioppa**

Zasedba / *Cast:*

Eleonora Abbagnato (nekdanja članica baletnega ansambla Pariške opere / *former member of Opéra de Paris ballet ensemble*)

Simone Repele (nekdanji član Baleta Velikega gledališča v Ženevi, zdaj družba Riva & Repele / *former member of Ballet du Grand Théâtre de Genève ensemble, now association Riva & Repele*)

Sasha Riva (nekdanji član Baleta Velikega gledališča v Ženevi, zdaj družba Riva & Repele / *former member of Ballet du Grand Théâtre de Genève ensemble, now association Riva & Repele*)

Julia Balzaretti (hčerka Eleonore Abbagnato / *daughter of Eleonora Abbagnato*)

L. Delibes: Odlomek iz baleta Sylvia / *Excerpt from Sylvia*

Koreograf / *Choreographer:* **John Neumeier**

Zasedba / *Cast:*

Alessandro Frola (Balet Johna Neumeierja iz Hamburga / *Hamburg Ballet John Neumeier*)

Paula Iniesta (Balet Johna Neumeierja iz Hamburga / *Hamburg Ballet John Neumeier*)

A. Hačaturjan: Pas de deux iz Spartaka / *from Spartacus*

Koreografa / *Choreographers:* **Esnel Ramos, Jurij Grigorovič**

Zasedba / *Cast:*

Rachele Buriassi (Veliki kanadski balet iz Montreala / *Les Grands Ballets Canadiens*)

Esnel Ramos (Veliki kanadski balet iz Montreala, prej Kubanski nacionalni balet / *Les Grands Ballets Canadiens, former member of Cuban National Ballet ensemble*)

Eyes Open / Shut Your Eyes*

Glasba / Music: **Anohni and the Johnsons**

Koreograf / *Choreographer:* **Marco Goecke**

Zasedba / *Cast:*

Simone Repele (nekdanji član Baleta Velikega gledališča v Ženevi, zdaj družba Riva & Repele / *former member of Ballet du Grand Théâtre de Genève ensemble, now association Riva & Repele*)

Sasha Riva (nekdanji član Baleta Velikega gledališča v Ženevi, zdaj družba Riva & Repele / *former member of Ballet du Grand Théâtre de Genève ensemble, now association Riva & Repele*)

Pas de deux Rdeče in črno / *Le Rouge Et Le Noir pas de deux*

Glasba / Music: **H. Berlioz:** Ljubezenski prizor iz dramatične simfonije Romeo in Julija / *Scène d'amour from Roméo et Juliette, symphonie dramatique*

Koreografa / *Choreographers:* **Uwe Scholz**, reinterpretiral / *restaged by Giovanni Di Palma*

Zasedba / Cast:

Eleonora Abbagnato (nekdanja članica baletnega ansambla Pariške opere / former member of Opéra de Paris ballet ensemble)

Michele Satriano (Opera v Rimu / Teatro dell'Opera di Roma)

Boléro*

Glasba / Music: **M. Ravel**

Koreograf / Choreographer: **Sergio Bernal**

Kostumograf / Original costume designer: **Roberto Capucci**

Zasedba / Cast:

Sergio Bernal (nekdanji član Državnega baleta Španije / former member of Ballet Nacional de España ensemble)

L. Minkus: Pas de deux iz Don Kihota / Pas de deux from Don Quixote

Koreograf / Choreographer: **Marius Petipa**

Zasedba / Cast:

Ljudmila Konovalova (Dunajski državni balet / Vienna State Ballet)

Bahtijar Adamžan (Opera Astana)

Zaključna parada / Final parade

Zasedba / Cast: **Eleonora Abbagnato, Bahtijar Adamžan, Sergio Bernal, Rachele Buriassi, Alessandro Frola, Paula Iniesta, Ljudmila Konovalova, Esnel Ramos, Simone Repele, Sasha Riva, Michele Satriano, Julia Balzaretti**

*slovenska premiera / Slovene premiere

.....

Danes si flamenka brez zapateada ne moremo zamisliti. Zapateado, znan tudi kot taconeo, izhaja iz španske besede *taco*, kar pomeni peta. Zvok zapateada prihaja iz ritma, ki ga plesalec ustvari z udarci s peto in prsti na nogi. Je poliritmičen (združuje različne vrste udarcev in ritmov). Pri zapateadu je pomembno, da se gibi izvajajo od pasu dol, torzo ostaja negiben, udarci z nogo pa so vse hitrejši. **Racheo** je ambientalna skladba, ki prepleta elektroniko in elemente ljudske glasbe Latinske Amerike, pod njo pa je podpisana **Raúl Domínguez**.

Balet **Navihanka** je leta 1789 ustvaril Jean Dauberval. **Ferdinand Hérold**, romantični skladatelj in mojster opernih komedij, je bil nad zgodbo navdihnjen in je leta 1828 tudi sam napisal balet nanjo. Héroldova glasba je slavnega britanskega baletnega plesalca in koreografa **sira Fredericka Ashtona** tako navdušila, da je ustvaril novo koreografijo za to priljubljeno komedijo. Zgodba je tipična romantična komedija zmešnjav, briljantna pastoralna ljubezenska zgodba, baletna klasika z brezčasno glasbo in koreografijo. Ljubezen med revnima Lise in Colasom poskušajo prepričati, ker želijo, da se mladenka poroči z dolgočasnim, a bogatim Alainom. Komičnih situacij, ki se ponujajo v obdelavo, pa v vrtincu skrivalnic in ukan ne zmanjka.

Živalski karneval je zoološka fantazija, ki jo je napisal francoski romantični skladatelj **Camille Saint-Saëns**. Sestavlja jo 14 kratkih skladb. Fascinantne skladateljjeve domislice in virtuoznost ponujajo posebno glasbeno doživetje, saj z glasbo karikira živali, njihovo oglašanje, premikanje in značaje. Eden izmed najslavnejših delov

je **Labod**. Lirična glasba evocira mirnost po vodi drsečega laboda, vrtinčasti motivi pa ponazarjajo labodove noge, ki ciklično zamahujejo pod vodo. Na to glasbo je bil leta 1905 narejen balet koreografa **Mihaila Fokina**, plesala nanj pa je najbolj znana balerina v zgodovini Ana Pavlova. **Umirajoči labod** je koreografija na glasbo Saint-Saënsovega *Laboda*. Zaključek te prefinjene koreografije prikazuje zadnje izdihljaje te veličastne in graciozne ptice.

Talisman je balet v štirih dejanjih italijanskega skladatelja **Riccarda Driga**, koreografijo nanj pa je pripravil **Marius Petipa**. Zgodba baleta, ki se dogaja v stari Indiji, govori o prelepi boginji Elli, hčerki boginje nebes. Ella se odpravi na zemljo, preizkusit samo sebe, ali se lahko upre telesni ljubezni, če ji ne uspe, postane smrtna. Mama ji izroči talisman, s katerim se lahko vrne domov. Balet vsebuje več priljubljenih odlomkov, med njimi je najbolj znan *Pas de deux*. Premiera leta 1889 v Marijinem gledališču v Sankt Peterburgu je bila senzacionalna, saj sta bili dve glavni vloge moški, kar je bilo za tisti čas prava redkost ali celo izjema.

Romeo in Julija je bilo prvo pomembno delo **Petra Iliča Čajkovskega**. Napisal ga je leta 1870. Uvertura je razdeljena na tri sklope: prvi je religioznega značaja in opisuje brata Lorenza, zatem je razvneti *Allegro*, ki prikazuje spor med Montegi in Capuleti, sledi ljubezenski del. Najodličnejši del je prav prikaz romantične ljubezni med Romeom in Julijo. V času, ko je Čajkovski pisal to glasbo, je bil tudi sam zaljubljen, v igralko Désirée Artôt. Najbrž je v tem delu izrazil lastna ljubezenska občutenja, zato je glasba prepričljiva, ganljiva in silovita.

Sylvia, v izvirniku *Sylvia, ou La nymphe de Diane (Sylvia ali Dianina nimfa)*, je balet **Léa Delibesa**, na glasbo katerega je leta 1876 prvič ustvaril koreografijo **Louis Mérante**. *Sylvia* je v mnogih pogledih značilen klasični balet, ki ga odlikujejo mitološka vsebina, pastoralni milje, inventivna koreografija, široko zastavljeni in razviti prizori ter izjemna glasba. Premierno je bil uprizorjen leta 1876 v dvorani Palače Garnier v Parizu. Pravi uspeh pa je doživel leta 1952, ko je baletu postavil koreografijo **sir Frederick Ashton**. Mnoge kasnejše uprizoritve temeljijo na Ashtonovi izvorni koreografiji.

Balet **Arama Hačaturjana** govori o trakijem gladiatorju **Spartaku**, ki je leta 71 pred našim štetjem dvignil upor sužnjev proti Rimljanom v boju za svobodo. Politična zgodba se prepleta z ljubezensko zgodbo o Spartaku in njegovi ženi Frigiji. Balet je Hačaturjan napisal leta 1954 in zanj prejel Leninovo nagrado. Šele uprizoritev iz leta 1968 v koreografiji **Jurija Grigoroviča** je delu prinesla pravo slavo in tudi nesmrtnost. Med najbolj znanimi odlomki iz *Spartaka* je *Pas de deux*.

Anohni and the Johnsons je glasbeni kolektiv, ustanovljen leta 1995 v New Yorku. Vodi ga multidisciplinarna umetnica Anohni, ki svoj soul glas povezuje s kabaretno glasbo, jazzom, pesmi pa odene v orkestralni zvok s komornimi pop elementi. Za drugi album *I Am a Bird Now* (2005) je skupina prejela nagrado mercury. Tudi kritiško je zelo dobro sprejeta. Izstopa predvsem Anohnijin edinstveni glas, ki je primerljiv z Nino Simone, Brianom Ferryjem in Jimmyjem Scottom. *Eyes Open / Shut Your Eyes* so zadnji verzi v pesmi *One dove*, ki je izšla na albumu *The Crying Light* leta 2009.

Romeo in Julija je bilo tretje veliko simfonično delo francoskega skladatelja **Hectorja Berlioza** in končno je prišel trenutek, da je v svojo

skladbo lahko izlil veliko strast, ki jo je čutil do literarnih del Williama Shakespeara. Delo je napisal leta 1839 za orkester, solistične glasove in zbor. Navdih je našel v igralki Harriet Smithson, ki jo je veliko let pred tem videl v vlogi Julije, se zaljubil in v njeno odlično igro. Prve tri izvedbe dramatične simfonije so bile na Pariškem konservatoriju, dirigiral je Berlioz. Delo je pomenilo vrhunec francoske romantike in je dokaz Berliozovega velikega orkestrskega mojstrstva.

Boléro je **Maurice Ravel** napisal po naročilu slavne pariške baletke Ide Rubinstein. Predstava, ki je pomenila pravo senzacijo, je bila premierno uprizorjena leta 1928 v Parizu. Skladba je v trenutku dosegla svetovni uspeh in Ravel nanjo ni bil pretirano ponosen. Zgrajena je na enem samem motivu kot minimalistična skladba z ritmično podlago, ki se ponavlja od začetka do konca brez variacij, edine spremembe so v orkestraciji in zvočnem stopnjevanju. Prav v tem pa se skriva ustvarjalni presežek francoskega skladatelja, ki daje velik prostor gibalnemu elementu. Skladba je dramatično učinkovita, v sebi pa nosi brezčasnost.

Češki skladatelj in violinist **Ludwig Minkus** se je rodil na Dunaju, kjer je začel kariero kot skladatelj baletne glasbe. Od petdesetih let 19. stoletja je deloval v Rusiji kot violinist in kmalu zaslovel kot baletni skladatelj. Zaposlil se je kot dirigent v Akademskem državnem Bolšoj teatru iz Rusije in nato kot baletni skladatelj v Marijinem gledališču iz Sankt Peterburga, hkrati pa je ohranil stike s Parizom. Minkus je pri nastajanju baleta **Don Kihot** sodeloval z Delibesom. Koreografijo zanj je pripravil **Marius Petipa**. Balet temelji na romanu Miguela de Cervantesa. Premierno je bil izveden leta 1869 v Akademskem državnem Bolšoj teatru iz Rusije.

.....

Daniele Cipriani, impresarij plesnih in baletnih prireditev, je študiral na italijanski Državni akademiji za ples in se že od mladih let ukvarjal z organizacijo dogodkov in konferenc, tudi v sodelovanju z rimskimi univerzami. Kmalu je postal umetniški vodja več festivalov in tekmovanj (Ravello, Positano Léonide Massine ...), leta 2014 je začel organizirati tekmovanje Benois-Massine Moskva-Positano (Positano in Akademskem državnem Bolšoj teatru iz Rusije). Leta 2003 je ustanovil Daniele Cipriani Entertainment, ki se ukvarja z organizacijo in promocijo plesnih spektaklov ter posredovanjem najznamenitejših plesnih skupin in ansamblov na svetu, kot so Martha Graham, Twyla Tharp, Susanne Linke. Leta 2012 je Daniele Cipriani Entertainment priznalo tudi Ministrstvo za kulturo Italije. Je edina zasebna plesna družba, ki se predstavlja v rednih sezonah državnih gledališč, kot so Gledališče Petruzelli v Bariju, Gledališče Verdi v Trstu, Gledališče v Cagliariju, Teatro Regio v Torinu, Gledališče La Fenice v Benetkah, Gledališče Carlo Felice v Genovi, ter sodeluje z Gledališčem Massimo v Palermu in Opernim gledališčem v Rimu. V spektaklih, ki jih Daniele Cipriani organizira in umetniško vodi, sodelujejo mednarodno najvidnejši baletni plesalci: Eleonora Abbagnato, Susanne Linke, Svetlana Zaharova, Sergio Bernal, Leonid Sarafanov, Ivan Vasilijev, Polina Semionova ... V zadnjih letih oživlja italijanski baletni repertoar druge polovice 20. stoletja. S predstavo *Mediterranea* je gostoval v Sočiju, na festivalu Heritart Salona na Hrvaškem, v Državni operi v Bukarešti in po vsej Italiji. Prejel je srebrno plaketo predsednika Italije, medaljo mesta Rim in mnoga druga plesna priznanja.

Les Étoiles by **Daniele Cipriani**, the dance, art and ballet impresario, is coming to Ljubljana. This has been one of the most anticipated annual dance events in Rome since 2015. The performance combines brilliant virtuosity and moments of poignant lyricism with a mix of favourites from a diverse repertoire, including classical and romantic works by Hérold, Drigo, Tchaikovsky, Saint-Saëns, Minkus, Delibes, Khachaturian, Berlioz and Ravel, and pieces of sophisticated modernity, such as works by Dominguez and the avant-garde pop group Anohni and the Johnsons, which straddles the line between the apocalyptic and the opulent. The leitmotif of the show is a celebration of diversity and the special quality that makes dance the model for an ideal society and world. The list of performers includes some of the biggest, most experienced and award-winning names from the most prestigious international ballet companies, such as **Eleonora Abbagnato** and her daughter **Julia Balzaretti**, **Sergio Bernal**, **Alessandro Frola**, **Bakhtiyar Adamzhan**, **Paula Iniesta**, **Rachele Buriassi**, **Liudmila Konovalova**, **Esnel Ramos**, **Michele Satriano**, **Sasha Riva** and **Simone Repele**. Cipriani founded Daniele Cipriani Entertainment in 2003 to produce, organise and promote entertainment events, and the group collaborates with some of the world's most renowned dance companies. (**Jan Prepadnik**)

Ambasciata d'Italia
Lubiana

Častni pokrovitelj dogodka je veleposlanik republike Italije nj. eksc. gospod Carlo Campanile. Dogodek smo pripravili v sodelovanju z Italijanskim inštitutom za kulturo v Sloveniji. / The honorary patron of the event is h. e. Carlo Campanile, ambassador of the Italian republic. This event is organised in collaboration with the Italian cultural institute in Slovenia.

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, julij / July 2023

Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja, častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic Director, Honorary member of the European Festivals Association

Besedila / Texts: **METKA SULIČ, JAN PREPADNIK**

Prevod / Translation: **AMIDAS, d. o. o.**

Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d. o. o.**

ljubljanafestival.si

www.facebook.com/ljubljanafestival

www.instagram.com/festival_ljubljana/

www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

Glavni sponzor / General sponsor:

Sponzorji 71. Ljubljana Festivala / Sponsors of the 71st Ljubljana Festival:

Sponzorji posameznih prireditev / Sponsors of the individual events:

Glavni medijski sponzor / General media sponsor:

Medijski sponzorji / Media sponsors:

Uradna vina / Official wines:

Prijatelji Festivala Ljubljana / Friends of Ljubljana Festival:

Partnerji Ljubljana Festivala / Ljubljana Festival partners:

Uradni prevozniki / Transport partners:

Vstopnice / Tickets: ljubljanafestival.si, Eventim, blagajna Kržank, bencinski servisi / Kržanke Box Office, gas stations

Več informacij / More information: ljubljanafestival.si

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu in prizoriščih.
The Ljubljana Festival programme and venues are subject to change.